

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 79.

V Ljubljani, v petek 31. decembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Slovenci!

Za nami je jedno leto napornega časnih karskega delovanja. Naš program je znan. Razvili smo ga pri ustanovitvi lista, pojasnjevali smo ga tekom leta v mnogih slučajih. Slovensko-slovanska ideja, socijalna reforma, razširjenje volilne pravice in drugih državnih ustanov v prid najširših slojev ljudstva, to so glavne točke našega programa.

Apelovali smo na složno delo vseh dobro mislečih Slovencev, ker smo v dno duše prepričani, da je za naš mali narod jedino v složnem delu rešitev, v neslogi in razporu pa gotova narodna smrt.

Naglašali smo, da se složno delo dejstev v tem, da slovenski javni zastopi in Slovenci v obče podpirajo izključno le slovenske trgovce, obrtnike in slovenske naprave, a to ne iz narodnega šovinizma, temveč le zato, ker na ta način sistematično delujejo naši nasprotniki že dolgo časa v propast našega naroda. Le tako se bomo obdržali na površju kot slovenska narodna individualnost, ako bomo v svojo obrambo dosledno izvajali geslo: Svoji k svojim!

Naglašali smo opetovano, da je složno delo mogoče, ker v narodu samem in velikem delu inteligence načelnih razlik ni.

Narod hoče slovensko politiko in gospodarsko delo, in ne mara da bi se mu vsiljevale umirajoče menšesterskoliberalne ideje, ki niso ne s prosveto, ne z narodnogospodarskim napredkom v nikaki zvezi.

V obče je pa narod sit svojevoljne diktature prepirajočih se ljubljanskih prvakov.

Razmere pri nas so se jele obračati zadnji čas na bolje. Ideja sloge prodira v kroge, kateri so jo še pred kratkim najodločneje pobijali.

Da je temu tako, razlagamo si iz državno-zborskih homatij in iz vedno očitnejše nastopajočega nemškega šovinizma. Da pa najdejo ti najnovejši nositelji slovenske sprave pri nas ugodna in pripravljena tla, je nemala zasluga „Slovenskega Lista“, ki je z brezobzirno kritiko

neprestano kazal na nujno potrebo združenega dela proti tujemu navalu.

Jedna glavnih točk našega programa, namreč sloga na Kranjskem, bode se dosegla, naj si že bode v sporazumljenju aktivnih politikov, ali pa tudi proti volji nekaterih, kajti toliko zdravega razuma prisojamo še vedno slovenskemu ljudstvu, da se ne bode trgalo in ruvalo med seboj v tako osodepolnih časih za slavo in gospodstvo dveh, treh oseb.

Vender naše poslanstvo ni še izpolnjeno. Sloga ni še gotova, ona se mora še le izvršiti. In ko bode sloga in mir na Kranjskem, obračal bode lahko list svojo pozornost na to, da sloga rodi svoj pravi sad: slovensko složno delo. Četudi sloga ni še gotova, upamo, da jo kmalu pozdravimo. Od sloge pa do složnega dela je pa še jeden, in najvažnejši korak, ker vsaka sloga brez navdušenega dela je piškava in ničvredna.

V teh važnih trenutkih preobrata slovenske politike na Kranjskem smatramo za sveto dolžnost, da vstrajamo na straži, neodvisni od obeh kranjskih strank, zastopajoči le obče-slovensko korist.

Upamo, da nam v obrambo vseslovenskega programa ne bode treba poslej vihteti meča, in da bomo mogli tem uspešneje posvečevati svoje moči prospehu naroda na prosvetnem, gospodarskem in socijalnem polju.

Kdor odobrava naše stremljenje, podpiraj nas, bodi si gmotno ali pa z dopisi. Naše delovanje je nesebično, ne iščemo niti slave niti denarja, iščemo le blagor slovenskega naroda.

Konzorcij „Slovenskega Lista“.

Mislimo naprej!

Živimo v času brzjava in brzoglasa. Z neznansko naglico se podi mimo nas na političnem obzorju nepričakovan dogodek za dogodkom. Sedaj stojimo v znamenju absolutizma. A dolgo to ne more trajati. Sluti se sploh, da stoje pred durmi še imenitnejši dogodki, ki bodo pretresali in celo preminjali lice državi. Slovani,

in zlasti mi Slovenci, čujmo, da nas ti dogodki ne najdejo nepripravljenih! Mislimo naprej!

Celo nemški listi prinašajo vedno bolj dolčne trditve, da naj pade dualizem in naj se Avstro-Ogerska razdeli v narodnostne skupine, katere naj same upravljajo svoje kulturne in gospodarske zadeve, in le za vojno in druge skupne stvari naj se napravi mal parlament. To so jako važna vprašanja, s katerimi se nam bode znabiti pečati že v novem letu. Za danes navajamo samo kos članka iz splitskega „Jedinstva“, ki se glasi:

„Kaj hočemo? Hočemo, da se slovanske zemlje na slovanskem jugu stopé v jedno celoto; hočemo, da se naredi konec zistemu v slovenskih zemljah ter v Istri in Hrvatski in negotovosti v Dalmaciji. Ali se temu kdo protivi? Ali se more, ali se sme protiviti le jeden Slovan, ako mi hočemo, da nehaj italijanska predrznost v Istri, germanska v Sloveniji, madjarska v Hrvatski in Slavoniji, in izgini tudi sama misel, da je Dalmacija nemška Thule? Hočemo, da živimo svoje življenje in da vsi mi, ki govorimo jeden in isti jezik, pa naj se imenujemo Hrvate, ali Srbe, ali Slovence — bomo gospodarji v svoji hiši.“

Hočemo še nekaj: da Slovenija bodi svobodna in močna, od Hrvatske nerazdružljiva, da na jugu monarhije dvignemo slovansko državo, katera bi bila največja in najsilnejša v monarhiji. Za to mi ne vidimo drugega pota, kakor onega, po katerem se gre v Zagreb. Hrvatska je stala v sredini Jugoslavije, Hrvatska je tudi sedaj država, ki ima jedina pogoje, da skuplja okoli sebe družice svoje. S Hrvatsko zamorejo tudi Srbi in Slovenci mnogo, zamorejo vse. Brez Hrvatske niso oni nič, kakor tudi mi nismo nič brez Srbov in Slovencev.

Zato se zelo veselimo novega gibanja v vrstah hrvatske, slovenske in srbske mladine. Zaradi tega mi pozdravljamo tudi „Narodno Misao“ in „Novo Dobo“. A kaj hoče to novo gibanje? Da nas zbliža, da se spoznamo, da nas složi in zjedini. Nekateri se bojé, da se bode s tem škodovalo hrvatskemu imenu — hrvatski

Slovensko gledališče.

Slovenska opera. — Halka (Helena) opera v 4. dejanjih Stanisława Moniuszka. Po dolgi dobi italijanizma vrnila se je naša opera zopet k skladbi slovanski in podala nam je sinoči prvič skladbo poljsko. Pri milini sorodne nam glasbe čutili smo se nekako okrevane in napojili smo se s krepostjo, katero ponuja rodovitni tok slovanskega bistva. Prav značilni so se nam zdeli elementarni izbruhi radosti v posameznih aktih in pa pristrčni pozdravi „Živela Poljska“, ki so odmevali demonstrativno po lepem našem gledališču. Podalo se je narodu zopet nekaj, po čemur hrepeni njegova narava. Stopila je na slovenski oder „Halka“ daleč in široka znana opera, ki je poljskemu narodu v ponos. Zložil jo je Stanisław Moniuszko (rojen l. 1819., umrl l. 1872. v Varšavi), bivši kapelnik gledališča in profesor na konservatoriju v Vilni, plodovit skladatelj, ki šteje med svojimi deli nič manj kot 15 oper. „Halka“ in pa „Strašni dvor“ sta med njegovimi operami najbolj znani. Dejanje je jednostavno, kaže nam boje in trpljenje nesrečne Halke, dekleta

iz gora, katero žene neukrotljiva ljubezen k nezvestemu plemenitemu Jašku, „sokolu oholemu“, v smrt. Poezije polno libreto podalo je skladatelju obilo najlepših prizorov. Glavna oseba Halka sama je naravno in vzpričo take naravnosti umetniški koncipirana prikazen, polna poezije in vročih čutov. Temeljni značaj skladbi je otožno hrepenenje ljubeče Halke, ki se dviga v ljubimskih prizorih k triumfujočemu, glasno in jasno vzpenjajočemu se spevu. V lirskih partijah, ki prevladujejo v operi, posrečil se je skladatelju neutajljivo slovanski značaj, tu nam je podal Moniuszko bogati vrec najraznejših akcentov in izrazov slovanske duše in slovanskega mišljenja. Plemenito in simfoniški zabarvana nas interesira glasba Moniuszka od konca do kraja in ni ji na kvar niti visoki patos, s kojim je mestoma obdana. Težavno partijo Halke podala je gđ. Ševčíkova znamenito v igriškem in v glasbenem oziru. S čudovito lahkoto razvija se njen toli simpatički in pa za liriške kakor tudi za dramatiške izraze jednako sposoben glas, vselej zmagoslavno k najboljšemu uspehu. Gosp. Rasković (Jontek) prikupil se je nam navzlic

indispoziciji. Muzikališki je njegovo petje vzorno, in odlikuje se g. Rasković po čutu in strasti, s katero podaja to svojo vlogo. Pomjan gosp. Fedyczkowskega bil je v maski in v igri krepka prikazen in jednako krepak v svojem patetičnem petju. Družila sta se k imenovanim gosp. Noll kot Januš in gđ. Horvatova kot Zofija s polnim uspehom in smemo pohvaliti tudi ostale predstavljalce gg. Rusa in Štamparja. Omeniti nam je jako srečno po gospodu Fedyczkowskem vprizorjenih plesov v prvem dejanju poloneze in mazurke. Odveč se nam je zdelo le neumestna in nelepa bengalska razsvetljava ob koncu opere. Kapelnik g. Benišek vodil je predstavo z resno vnemo in mu na vspehu pristrčno čestitamo.

Došlo je znatno število brzjav in pozdravov s Poljskega in Češkega. Novega leta večer se bode „Halka“ ponavljala kot slavnostna predstava o priliki otvoritve mestne elektrarne. Nadejamo se, da bode tedaj gledališče številnejše obiskano, nego je bilo ob premijeri, in da pride, če se bodo brzjavi prečitale, do pojava slovanske vzajemnosti.

misli. Mi se ne bojimo, marveč smo uverjeni, da bode novo gibanje neizmerno koristilo hrvatski misli; brez njega, brez tega gibanja, bi se ona ne mogla nikdar niti oživotvoriti.

Zjedinjena mladina hoče napraviti pot zblizanju, in ko ga napravi, kam naj se složni bratje napotijo, da zgrade tako Hrvatoma, kakor Slovincem in Srbom, svobodni skupni dom, ako ne po potu do Zagreba?

Kdo naj se pa, izmed toliko raztrganih zemelj na slovanskem jugu, postavi na čelo, da se tako izrazimo, slovanski pijemonteški ulogi, ako ne Hrvatska? Zastonj je, ogibati se te misli, Hrvatska je v sredini, je še danes država in je sama po sebi prirodno središče slovenskega in srbskega sveta. Kriv je pa naš razpor, ako Hrvatska sedaj ne more delovati na izvrševanje velike zadače. Naš razpor vzdržuje v njej znani zistem. Ko se Hrvti in Srbi zblizamo, ko se zedinimo, postavi se Hrvatska na svoje noge.

Iz vseh teh razlogov se ne protivimo novemu gibanju, ampak je pozdravljamo. Vsak korak v slovanskem smislu bode koristil slovanski misli. Brez nje, brez Hrvatske, se ne da, se ne bo, in se ne more rešiti slovansko vprašanje na jugu, novo gibanje bode pa vsaj približalo Srbe slovanskemu gibanju, v katerem jedino Hrvatska pričakuje svoj spas.

Tako bomo vsi na jugu, kakor tudi Čehi na severu, vedeli, kaj hočemo. Udušiti hočemo med seboj vse one razprtije, katerim smo doslej žrtvovali srečo, svobodo, bodočnost in jedinstvo domovine.

Izvirni dopisi.

Iz Metlike, 29. decembra. Bere se od dveh knezov, ki sta igrala šah, med tem ko je sovražnik njuno mesto oblegal in z vso silo se v mesto zaganjal. Vojak za vojakom je prihajal njima poročat, da je nevarnost velika in da je treba vse moči napeti, če ne bo mesto padlo. A kneza sta bila toliko zaljubljena v svojo igro, da nista utegnili misliti na brambo. Sovražnik je mesto razdejal in prebivalce ž njima vred pobil.

Ali ne vidimo nekaj takega tudi v nas Slovincih, posebno na Kranjskem? Ali ne igrajo naše stranke, ali, prav rečeno, njih voditelji, tudi šah, med tem ko kruti sovražnik v naš tabor prodira, tako da nam že od vseh strani bobni na ušesa njegov zmagoviti „heil“! Naše stranke pa, namesto da bi branile domači tabor proti skupnemu sovražniku, so pa tako zatelebane v šah, to je v mejsebojni prepir za osebno čast, da vsi trezni rodoljubi že resno obupavajo nad bodočnostjo naroda. Pri vsaki volitvi so pa naši veljaki pri delu: topovi grmé, a ne na sovražnika, temuč na domačine, na volilce, kakor da so volilci krivi, da imamo na Kranjskem dve stranki in bratomorni boj.

Ako si stranki ogledamo, vidimo da sta obe zavozili. Iz teh strank ima slovanski narod svoje zastopnike. In kakšni so ti zastopniki? Cvet strankarstva so, ker so bili voljeni od skrajnih strank. Mar jim je le blagor stranke, a ne blagor naroda. Koristi volilcev so jim deveta briga. Obe stranki kličeta: „Narod, bodi zaveden! narod, pomagaj!“ Narod pa obupuje, ker ga kličejo le v bratomorni boj, ko ima polne roke dela za svoj obstoj. Narod gleda žalostne posledice boja in zaupanje do voditeljev mu gine od dne do dne vedno bolj.

Vprašal bi Vas, velmožje, Vas, voditelje obeh strank: kaj pa ste storili za narod? Ali ste pomogli kmetu, obrtniku? kaj ste storili za narodno gospodarstvo? Ali veste, kaj je rekel neki češki tovarnar, ki je bil v Celju pri slovesnosti otvoritve „Narodnega Doma“? „Vse je lepo, lepa navdušenost, ali kaj to pomaga? Kje je vaše narodno gospodarstvo? Ves denar vam gre na tuje, še za ličilo (biks)! Kaj vam hasne vsa navdušenost, kaj vse slavnosti, ko pa narod nič nima! Glejte, da dobite gmotno podlago v umnem narodnem gospodarstvu, potem lahko gledate v bodočnost!“ A na to so pa naše stranke pozabile in to mi močje iz naroda najbolj obžalujemo.

Ustanovi naj se nova stranka, v kateri ne bode odločeval ne samo advokat in ne samo

duhovnik, ampak zastopani naj bodo v njej vsi stanovi, od kmeta do učenjaka, in kdor je najmodreji, ta bodi voditelj brez ozira na stan. Sinovi naroda, opustite bratomorno in smešno strankarstvo, združite se in pustite osebnosti! Kar je dozda bilo, naj se pokrije z debelim plaščem in nastopi naj nova ljudska stranka, katera nam bodi zvezda vodnica na političnem in gospodarskem polju ter voditeljica v boju proti sovragu slovenskega naroda. Ako bomo jedini, je zmaga naša!

S Koroškega, 27. dec. Veselo so pozdravili Slovenci pred štirimi leti nov nemški list, ki je zapisal v svoj program, da hoče biti pravičen tudi Slovanom, da se hoče boriti zoper krivico, naj pride od koderkoli. Začel je tudi nam Slovincem up, da smo našli prijatelja tudi med Nemci, prijatelja, ki bo pomagal, da se razprše napačni nazori o našem gibanju tudi med narodom, ki je tako jednostransko poučen o nas. Začetek je kazal lepo. Žal, da je postalo kmalo drugače, in sedaj je „Reichspost“ list, ki se ne more, ali noče ustavljati valovom nemško-nacionalnega toka. Tudi zdaj še blesti na čelu lista napis: „Nezavisen dnevnik za krščansko ljudstvo Avstro-Ogerske“. Napis se ni izpremenil, predrugačil se je pa duh lista. Src odločilnih oseb krščanstvo ni tako prekrvasilo, da bi sodile in pisale istinito krščansko-pravično, ne oziraje se na levo in desno.

„Reichspost“ z dne 16. decembra piše o upokojitvi deželnih namestnikov: Rinaldinija, Schmidta-Zabierowa in drugih. Ko piše o upokojitvi Rinaldinija, torej o stvari, ki Nemcev direktno ne srbi, sodi še objektivno in priznava, da je bil zadnji čas, da so odstranili tega moža. Povdarja, da ni dovolj, da je šel vodja, temveč, da je treba premembe vsega sistema. — Vse drugače pa piše o upokojitvi koroškega dež. predsednika. „On je znal ohraniti mir med narodnostima, kolikor se je dalo, njega bodo izpremile simpatije skoro vse Koroške tje kaj, kjer si bo izbral kraj pokoja. Upamo, da bo njegov naslednik povzel tradicije svojega prednika in jih nadaljeval“.

Res lepo upanje! Ko ne bi mi koroški Slovenci upali ničesar drugega, nego „Reichspost“, bilo bi pač boljše za nas, da zakličemo svojim bratom onkraj planin: „Mortui vos salutant“, ne pa „Morituri“. Koroškim Slovincem je le dvoje mogoče: Ali boljša bodočnost, ali smrt. In če bo naslednik Schmidta Zabierowa nadaljeval delo svojega prednika, potem nas čaka počasen, a gotov pogin. — Ta „mir“, ki je vladal na Koroškem doslej, označil je „Mir“ že tolikokrat, označili so ga drugi slovenski listi tako, da bi „Reichspost“ lahko vedela, ko bi se hotela poučiti iz pravih virov, kakšen je ta „mir“. Če fant, ki ima od rojstva sem trde kosti in močne mišice, ki dobi doma od očeta in matere vsak dan krepilnih jedij, mesa in pogače — če ta fant pobije na tla dečka, kateremu je dala narava slabotno telo, in kateremu skuha mati enkrat na dan krompirja v oblicah — potem je tudi mir, in ta mir traja toliko časa, dokler se pobito revše ne skuša dvigniti. Kakor hitro pa hoče vstati, podere ga močna pest surovega zmagalca nazaj. — To je naš „mir“! In moža, ki je toliko let vzdrževal tak mir, naj bi Slovenci spremljali s svojimi simpatijami na kraj pokoja! — Ne! Tistega bomo simpatično pozdravljali, ki bo prevstrojil ves zistem, tistega, ki bo priznal, da živi na Koroškem tudi naš narod, ki nima skoro nobenih pravic, ki je pa opravičen, terjati jih in se jih posluževati.

Na Koroško mora priti mož, ki ne bo klečplazil pred nemško-nacionalnimi kričachi, ki ne bo njim na ljubo izpostavljaj Slovencev vsakršnemu sramotenju, kakor je bilo ob zadnjih demonstracijah. Pravični deželni predsednik mora ščititi manjšino pred večino, mora razodevati centralni vladi želje obeh narodnostij, pa ji tudi povedati, katere želje so opravične, in katere ne.

Najhujša rana na telesu našega naroda so slabe, malo verske, pred vsem pa ponemčevalne šole. — Lansko leto je rekel neki izkušen kmečki možak (bilo je ob času volitev v državni zbor): „Starejši močje so še na naši (slovensko-katoliški) strani, a mlajši so vsi v onem (nemško

nacionalnem, ozir. liberalnem) taboru“. Torej tista generacija, ki je vzrasla pod vlado Schmidta-Zabierowa je po večini izgubljena za nas. Saj ni drugače mogoče. Če učitelji pretepavajo tiste otroke, ki hodijo k slovenskim uram, in če so ti učitelji ljubljenci vlade — no, potem je le čudno, da še vsi slovenski otroci niso potujčeni.

„Reichspost“ torej ni list, za kateri bi se mogli Slovenci še vnemati. Z ljudmi, ki trdijo, da so Nemci stiskani, bodisi v Pragi ali v Ljubljani — s takimi ljudmi se ne da govoriti. Bob bi metal ob steno, kdor bi hotel dokazati nemškemu šovinistu, da bje Slovenec in Slovan sploh, boj za pravično stvar. — Z vidnim veseljem je navajala „Reichspost“ glasove nekaterih poljskih listov, ki so bolj rezervirano pisali o shodu v Krakovu. Nekako potrta je in sama ne ve, kako bi očitala Poljakom, da so se tako izpozabili, da so poljubljali „šoviniste“ — Čehe. Upam, da lepe besede, s katerimi vabi „Reichspost“ na naročbo, ne bodo zapeljale nobenega Slovenca.

Razen „Vaterlanda“ ne poznam niti jednega večjega lista med Nemci, na kateri bi se z mirno vestjo mogel naročiti pravi narodnjak. In ko tako premišljam o časopisju, obžalovati moram vedno iz nova — neslogo na Kranjskem. Sloga bi nam mogla ustvariti jeden velik slovenski dnevnik, da ne bi rabili nemških. — Božični čas je bil tu. Pisali so se članki, ponavljale so se besede: „Mir ljudem na zemlji!“ — Minuli so lepi prazniki, napočilo bo novo leto, in z novim letom se porodi za Slovence nova doba — združenja, sloge! — Ali res? Žal, ne morem biti čist optimist, da bi bil prepričan o vresničenju tega idejale. Za sedaj nam ostane — up! Da se ta up čim preje uresniči, treba je, da prodre ideja, katero širi „Slovenski List“, v vedno širše kroge. Zato voščim Vam, g urednik, vsem Vašim sodelavcem in Vašemu in našemu „Slovenskemu Listu“: Veselo in še bolj srečno novo leto!

V novem letu v vsakem krogi

Pesem glasi se — o slogi!

Politiški pregled.

Trinajsto zasedanje državnega zbora se je dne 30. decembra zaključilo s cesarjevim lastnoročnim pismom. V letu 1897. so se končala tri zasedanja. Ko se snidejo poslanci na novo zasedanje, bode zopet treba voliti novo predsedstvo obeh zbornic, dotlej pa ostane sedanje predsedstvo v svojem poslu. Poslanci so izgubili imunitetno pravico. Vsi predlogi in nasveti, ki so se napravili v zadnjem zasedanju in se niso rešili, so vrženi v koš.

Vladne naredbe, izdane na podlagi § 14., so izšle dne 29. t. m. Vlada si dovoljuje budgetni provizorij za šest mesecev. Ker so iz provizorija izločene postavke za investicije v znesku 29 milijonov, črtana je tudi zgradba novega kolodvora v Ljubljani. Med krediti se dovoljuje za prelaganje ceste in most čez Krko pri Novem Mestu 24.000 gld., za cesto pri Težki Vodi 10.000 gld., za cesto Sv. Lucija-Idrija 12.000 gld., 15.000 za razne prezidave pri šolah in cerkvah na Kranjskem, 5000 gld. za novo gimnazijsko poslopje v Ljubljani, 9.900 gld. za popravo starega gimnazijskega poslopja in 3.140 gld. za botanični vrt. — Naredba preminja tudi nekatere določbe o kolkovanju in sodnih pristojbinah. Dalje so izšle izvršilne naredbe in njih pojasnila.

V štajarskem deželnem zboru nameravajo nemški nacionalci, kakor kaže nastop barona Rokitanskega v prvi seji, uprizoriti hude napade na državnozborsko desnico. Gotovo na izzivanje nemških Štajarcev ne bodo molčali tisti kranjski poslanci, ki še nimajo prodane duše.

Nižjeavstrijski deželni zbor je soglasno sprejel predlog dr. Koliska, da je učni jezik na vseh ljudskih in meščanskih šolah izključno le nemščina, ker je Čehov v Sp. Avstriji le 4%. Nekako toliko, kakor ondi Čehov, je na Kranjskem Nemcev. Bilo bi tedaj primerno, da sklene kranjski deželni zbor: „Na Kranjskem je le slovensščina učni jezik v vseh ljudskih šolah.“

V nižjeavstrijskem deželnem zboru je bil včeraj tak ropot, kakor nekaj v državnem

zboru. Žid Noske je očital dr. Luegerju, da naj se zahvali Badeniju, da je župan. Nato je nastal grozovit krik, ki se dolgo ni polegel.

Dunajski narodnostni klub, ki obsega Slovane in zlasti Čehe, je sklenil protestovati proti sklepu nižjeavstrijskega deželnege zbora, da bodi nemščina v Nižji Avstriji izključno učni jezik na vseh šolah. V ta namen se skliče dne 2. januarja na Dunaju javni shod. Upa se, da takega zakona cesar ne bode potrdil.

Poslanec Madejski se je izrekel v pismu do volilcev, da naj vlada spremeni jezikovne naredbe na Češkem takó, kakor želé Nemci in naznanja, da je izstopil iz parlamentarne komisije desnice, ker se ne strinja z večino poljskega kluba. Tako trde nemški listi. Češki „Nar. Listy“ so pa objavili včeraj dopise poljskih poslancev Madejskega, Rutowskega in Lewickega, v katerih ti poslanci razglajajo, da so odločno za utrjenje klubov desnice Nemci tedaj zastoj vrtajo!

Wolf je bil dne 30. t. m. pri dopolnilni volitvi za deželni zbor v kmečkem okraju Toplice s 117. od 216. glasov izvoljen deželnim poslancem. V češkem deželnem zboru v Pragi se pač ne bode upal tako razgrajati, kakor na Dunaju.

V Opavi je imelo dne 23. t. m. shod 200 čeških županov, ki so zahtevali, da se izvede narodna ravnopravnost tudi v Šleziji.

Društva nemških buršev v Avstriji pošiljajo svoje zastopnike v Velikonemčijo, da na posebnih shodih sklepajo zveze med nemškimi in avstrijskimi „buršenšaftmi“. — V Hebu so te dni zborovali nemški vseučiliščniki. Hujskat so jih prišli tudi nemški profesorji iz Prage. Zvonec so nosili Židje.

Gališki Židje so imeli 26. t. m. v Lvovu shod, na katerem so se posvetovali, kako bi si svoje stališče v Galiciji še bolj utrdili in tako dosegli, da bi Gautscheva vlada pri imenovanju državnih uradnikov Žide kolikor mogoče upoštevala.

Srbski narodni zbor v Vršecu je ogerska vlada zabranila. Uložil se je protest.

Turčija je Rusiji dolžna še mnogo milijonov od poslednje vojne. Rusija je mirno čakala; sedaj pa, ko vidi, da se obrnčuje in naročuje Turčija orožje v Nemčiji, zahteva Rusija, da jej začne vračati dolgove, zlasti iz tistih zneskov, ki jih bode dobivala od Grške za odškodnino po vojni.

Kitaj namerava pod rusko garancijo napraviti veliko posojilo in zato Rusiji dati monopol na železnicah na severu velikega zidu in za carinskega nadzornika priznati kakega Rusa.

Domače novice.

„Slava Leonu XIII. — demantnemu mašniku!“ Takó bode donelo jutri po vseh deželah katoliškega sveta. Tudi verni in rimski stolici vedno udani Slovenci se radujemo, da nam do brotljivo nebo toliko let ohranjuje po telesu sicer šibkega, a po duhu vedno čvrstega vladarja katoliške cerkve in zlasti Slovanom od srca naklonjenega očeta. Mnogo vode se je uteklo od dne 2. marca l. 1810., ko je bil rojen, od dne 31. decembra 1837, ko je bil posvečen v mašnika, in od dne 3. marca 1878, ko je bil slovesno kronan za papeža Leon XIII. Želimo, da bi se je uteklo še prav mnogo, preden ugasne na katoliškem nebu zvezda učenosti in izredne modrosti, ki siplje blagodejno luč resnice in tolažbe tudi v najbolj temne kote človeške družbe.

Knez nadškofom goriškim je dne 30. decembra cesar imenoval ljubljanskega knezoškofa Njega preзвиšenost dr. Jakoba Missio.

Pozor, naročniki! Precej po novem letu bode „Slovenski List“ prinašal poljuden pouk o novi civilni pravdi in pozornost bode obračal tudi na dober listek. V poročilih o političnih in dnevnih novicah in o gibanju društev se bode list meril z dnevniki, dasiravno je več kot trikrat ceneji, kakor dnevniki. Vse to list priporoča narodu.

„Slovenski List“ izhaja v sredah in sobotah. Naročnina je za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. Za donašanje na dom v Ljubljani se računa po 15 kr. za četrt leta. Posamezne številke se prodajajo po 5 kr.

v Ljubljani v prodajalnici pri Štefetu pred škofijo št. 5.

Klic umirajočih. „Mir“ vsklika o slogi na Kranjskem: „Vesela novica prihaja iz bele Ljubljane ob koncu leta. Resno delajo rodoljubi na to, da spravijo in pomirijo razdvojene brate, da jih združijo na skupno delo v blagor naroda. Dal Bog, da se blaga namera posreči in pa da nas novo leto najde združene vse, kar nas je rodila slovenska mati, pod skupnim praporom v borbi za vero, dom in cesarja!“

Kot novoletni dar naj kupijo gg. dr. Šusteršič, dr. Ferjančič in dr. Krek, da se jim olajša težavna misija za spravo, „Slovenski Narod“, št. 297 in naj ga pošljejo vsem kranjskim deželnim poslancem narodne stranke. Tu se v dopisu s Koroškega slika s pretužnimi barvami, kaj se je godilo na Koroškem na shodih žadnje božične praznike in kako sovražniki zagrebajo Slovence za večno. Ako poslanci nimajo v prsih kamna mesto srca, vslikniti morajo: Proč z bojem na Kranjskem in hitimo pomagat koroškim bratom, da živih ne zakopljejo Nemci!

Narod se oglašja. „Edinost“ je dobila z Dunaja to le brzojavko: „Popolnoma soglašuje z izstopom Hribarjevimi iz narodne, stranke kličemo: Živio Hribar! Živela narodna odločnost! Slovenijani: Nagode, Tičar, Frank, Jerala, Demšar, Potočnik.“ — Mi smo prejeli že več glasov v istem smislu. Objavljati nam jih ni treba, ker smo prepričani, da bode zmagal Ivan Slovenec Johanna Nemčurja.

Drobne novice. — Božičnica v velikovski „Narodni šoli“ se je vršila ob ogromni udeležbi sijajno. — Pri občinskih volitvah na Koroškem so Slovenci zmagali v Šmihelu nad Pliberkom in Globasnici. Slava! — Na Bledu bodo v proslavo cesarjeve petdesetletnice zgradili ubožno hišo za 4800 gld. — V Kozjem je vsled nepredvidnosti na sv. Štefana dan brat vojak, ki je došel na dopust, ustrelil svojo sestro. — V Ptujju so Nemci ponudili slovenskemu trgovcu s pisalnim orodjem, če gre iz Ptujja, 1000 gld., a ker jih ni hotel, kupili so hišo, v kateri ima svojo prodajalnico, samo da si odpravijo konkurenco. O, ti Nemci! — V Brezicah je lani obiskovalo nemško šolo 100 otrok, letos že hodi vanjo 150 otrok. Tako gredo Nemci povsod naprej, Slovenci pa nazaj — V sv. Andražu v Slovenskih goricah bode na sv. treh kraljev dan shod, na katerem bode poročal dež. posl. dr. Jurtela.

„Narodovemu“ in „Slovenčevemu“ upravnistvu v album je zapisala „Soča“: „Mnogi ljubljanski trgovci so uprav nesramno predrzni! Neki Heinrich Kenda na Mestnem trgu je napravil tudi po potresu po celi hiši velike samonemške napise; znamenje, da mož prezira Slovence — in vender priobčuje v ljubljani. listih ogromne oglase, kar je zopet znamenje, da mu diše slovenski groši. — Od takih ljudi ne sprejemajo oglasov goriški slovenski listi. Menimo, da bi bilo najbolje, ako bi se tudi v Ljubljani stopilo malce na rep takim Nemškutarjem!“ — Zvedeli smo iz gotovega vira, da je brskanje „Slov. Lista“ glede inseriranja nemških tvrdk v slovenskih listih pri „Slovenču“ že malo pomagalo, nadejamo se torej, da v novem letu tudi „Narod“ ne bode mazal svojih koles z nemškim oljem.

Umrli je 29. t. m. č. g. Josip Škrl, župnik v Rodiku, v tržaški škofiji.

Uvaževanja vredne misli nam izraža koroški Slovenec v lepem pismu. Piše nam: „Združujete se kranjski Slovenci in „Slov. List“ zahteva z nami vred, ne publega kompromisa, pač pa faktično združenje kranjskih slovenskih strank v jeden deželnozborni klub, v jeden izvrševalni odbor, v jedno politično in narodno gospodarsko društvo. Tako združeni Slovenci naj izdajajo pod nadzorstvom skupnega časnikarskega odbora jeden velik dnevnik, v katerega naj se strnejo „Narod“, „Slovenec“ in „Slov. List“. To je lahko doseči, če imajo Vaši kranjski politiki — poštene namene in srce na pravem mestu.

Naši policaji so sicer prijetni ljudje, bili bi pa še bolj, ko bi se odvadili nekaterih nemškutarskih razvad. Nekateri stražniki — ne vsi — opozarjajo po dvanajsti uri ponoči dobro-

voljne gostilniške goste s prav klasičnimi opomini „Fajromt, gospoda!“ „Polizeistund“. To se pač slovesnejše čuje, nego bi se čul opomin v slovenščini, vender bi želeli, da se vsaj za poskušnjo upeljejo slovenski „opomini“.

Hrvatski Židje so dobili tudi v Ljubljani gorak prostorček. V Šelenburgovih ulicah sta si pripravila prijetno gnezdo dva hrvatska Žida brata Polak. Njunega comptoirja se Slovenci prav lahko izognejo tembolj, ker sta ta dva „brata Hrvata“ toli rodoljubna, da imata na prvem mestu nemški napis.

Precej nemške nadutosti mora imeti v sebi posestnik glavne tabačne trafike v Ljubljani g. Gruber, ki je v neki gostilnici zahteval, da naj se odstranijo užigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Ta možic bode za svojo nemško predrznost najbolje kaznovan, če se merodajni narodni krogi potrudijo, da bode moral na svojo prodajalnico obesiti tudi slovenski napis. Saj je pač malo čudno, da ima v Ljubljani c. kr. glavna tobačna zaloga samo nemški napis!

Delavska zavarovalnica proti neugodam v Trstu objavlja svoja naznanila samo v italijanskem časniku „Osservatore“. „Edinost“ vpraša: „Ali je zavod, ki raztega svojo moč preko tržaške okolice, Istre, Dalmacije, Goriške, Kranjske, res le za Italijane?! — Mi pa pravimo: Kaj pomaga zdaj vprašati, ko smo bili tepeni! Prej je bil čas za vprašanje, če bode rez dvoje kranjskih le-nuhov, na katera se je žal tudi Trst zanašal, pomašilo vse Lahe v vrečo! Vsak dober nauk moramo res Slovenci drago plačevati!“

Iz Trsta se nam piše: Občni zbor delegatov okrajnih bolniških blagajnic iz Kranjske, Primorske, Istre in Dalmacije se je vršil 30. t. m. pri obilni udeležbi Slovenskih delegatov je bilo 18. Zastopani so bili kraji: Ljubljana, Kamnik, Novo Mesto, Radovljica, Logatec, Št. Vid pri Ljubljani, Vrhnika, Litija in Ajdovščina. Slovenski krščansko-socialni delegati so se krepko uprli Lahom, ko so hoteli govoriti laški. Dr. Brejč iz Ljubljane jih je pobijal v slovenskem jeziku. Stavili so Slovenci več resolucij ter prošnjo laške okrajne bolniške blagajne v Piranu za več tisoč gld. posojila z večino glasov odbili.

Jugoslovanska socialno - demokratska stranka je imela svoj drugi strankarski shod v Ljubljani na sveti dan. Do sedaj je bila pri nas Slovincih navada, da smo ta dan praznovali. „Soča“ pravi: „Nismo zagrizeni klerikalci, a vender si ne moremo kaj, da kot katoliški Slovenci protestujemo odločno zoper to, da bi se sveti dan porabljal v strankarske shode, in še v času, ko se v vseh cerkvah širom slovenske domovine služi svečano božje opravilo!“

Z Jesenic se nam piše: „Narod“ se norčuje iz našega „Katoliškega delavskega društva“. Čudni gospodje morajo biti ti „Narodovi“ narodnjaki. Svoje delavske organizacije niso menda mogli stvoriti, zato pa na tem polju cvetě njihova delavnost v vednih napadih na „Katoliška delavska društva“. Res plemenito je tako narodno delo — napadati društva, ki so slovenskim delavcem skoro edino zavetišče proti socialno-demokratski povodnji, pri nas na Jesenicah pa tudi proti nemškutariji, katero goji kranjska industrijalna družba!

Odbor občine Slatina na Štajarskem je v svoji redni seji dne 26. decembra t. l. soglasno sklenil izreči državnim poslancem desnice svoje popolno priznanje za njih pravilno postopanje v državnem zboru nasproti nezaslišanemu divjanju državnih poslancev leveice. K temu izreka najsrčnejšo željo, da bode zveza med Slovani ostala trajna in nerazrušljiva, tako glede zastopstva v državnem zboru, kakor tudi gledé narodov — da se tako doseže popolna enakopravnost Slovanov v Avstriji. Ta resolucija naj se izroči državnemu poslancu V. skupine č. g. J. Žičkarju, kateri blagovoli o tem sklepu obvestiti parlamentarno komisijo desnice. — Enake resolucije odposlalo bode tudi veliko drugih občin rogaškega in šmarskega okraja.

„Popotnika“ prevzame „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ s 1. januarjem 1898 v svojo popolno last in upravo.

Iz Gornjega Grada se nam piše: Potna culica se menda veže privandranemu nemškemu

„hišniku“. Devet dolgih pa mastnih let je absolutno gospodoval. Vlada je kot pristni turški paša. Preziral je migljeje dobrohotnih, rogal se je zatiranemu narodu. Kamor je prišel, vse je bežalo. Zdaj mislimo, da je mera polna. Opravičeno upamo, da novi gospodar pokliče tudi novega „hišnika“, skrbnega sebi, pravičnega nam.

Najstarejši Mariborčan, vpokojeni nadučitelj Frančišek Regolec, je dne 27. decembra umrl v dobi 97. let. Bil je vseskozi veren mož ter svoje dni učitelj slavnega Fr. Miklošiča in sedanjega prevzvišenega nadškofa goriškega, dr. Jakoba Missie.

Isterski Italijani govore, da bodo tudi v Pulju slovenski poslanci isto doživeli, kar so v Poreču, in da bodo čutili kulturo italijanskih pesti.

Planinski vestnik, ima v svoji zadnji letošnji številki to-le velezanimivo vsebino: Pesnik Gregorčič, sin planin. Črtica. Spisal J. Mandelj. Koči na Kredarici. Kristina. Nesreče v planinah l. 1897. Sestavlil F. K. Črez Mali Triglav na Kredarico. Priobčil Al. Knafelc. Kaj bodo naši potomci s Triglavom počeli? Božične sanje Aljaževe. Društvene vesti. Razne vesti. Književnost. Ob koncu l. 1897.

Uredništvo „Slovenskega Lista“ vošči vsem cenjenim sotrudnikom in somišljenikom: Mirno in srečno novo leto!

Društva.

„Glasbena Matica“ priredi 8. januarja v „Nar. Domu“ ples, 12. januarja pa koncert.

Ustanovitev „Slovenskega čebelarkega društva“ s sedežem v Ljubljani je c. kr. deželna vlada dovolila in že potrdila pravila.

Centralna posojilnica slovenska v Krškem naznanja, da bode novi rentni davek sama plačevalo, in vabi pri tej priliki p. n. slovensko občinstvo, svoje prihranjenje novce vlagati blagohotno v njeno blagajnico. „Centralna posojilnica slovenska“ je registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Ž njo je že v zvezi dvajset slovenskih posojilnic, ki so prevzele za njo neomejeno jamstvo. Obrestuje po 4½%, in sicer od 1. in 15. dneva vsakega meseca dalje. Obresti se že vsakega pol leta h kapitalu pripisujejo. Dvigajo se svote do 500 gld. lahko vsak čas brez odpovedi. Vloga se lahko po položnicah c. kr. poštne hranilnice. Te položnice, hranilne knjižice in vračila se pošiljajo brezplačno. Začasna potrdila so prejemnice c. kr. poštne hranilnice.

Razne stvari.

Graški mestni svet je dovolil „Schulverein“ za l. 1898. podpore 500 gld. in naknadno za zadnja štiri leta še po vrhu 2000 gld.

V Gradcu izgubi 150 rezervnih častnikov, ki so pri zadnjih nemirih pomagali rogoviliti šarže.

Imetelj 87. pešpolka je postal podmaršal pl. Succovaty, korni poveljnik v Gradcu.

Ogerski ministerski predsednik Banffy je l. 1872. na avstroogerski meji izruval več mejnih kolov. Stvar sodnijsko še ni zastarela in poljski listi sedaj opozarjajo policijo, da se pri prihodnjem Banffyjevem obisku cesarskega Dunaja spomni na to stvar.

Hrvatski trgovski list „Hrvatski trgovac“ bode pričel z novim letom izhajati po dvakrat na mesec v Zagrebu kakor glasilo hrvatskega trgovskega društva.

Višja katoliška duhovščina, ki se je bila dne 30. decembra sešla iz raznih delov Rusije v Petrograd k posvečenju novih škofov, je izrazila carju najprisrčnejšo udanost in zahvalo, da car tako očetovski skrbi za potrebe katoliškega prebivalstva na Ruskem. Adreso je predložil carju minister notranjih zadev in car se je škofom iskreno zahvalil.

Požar in potres. Nesrečno je mesto Port-au-Prince v Ameriki. Dne 28. decembra zvečer je nastal požar in upepelil 800 hiš, več skladišč in 1 cerkev; 3000 ljudij je brez strehe. Dne 29. decembra ob 7. uri zjutraj je pa prišel potres, ki je trajal več minut. Zemlja je dobila več razpok. Ljudje so se rešili:

Drakonična obsodba. V Litomišlju so pripeljali te dni v železo ukovanega češkega podčastnika pred vojno sodišče. Podčastnik je ob času praških nemirov rekel zapovedujočemu častniku: „Izvolite z menoj češki govoriti! Jaz razumem samo češki.“ Vojaški sod je obsodil podčastnika radi teh besed na 10letno ječo!

Češka Matica šolska je živa priča velikanske požrtvovalnosti češkega naroda. Začetkom tekočega šolskega leta je vzdrževala: 43 ljudskih šol s 115 razredi s 116 učitelji in 6859 učencev; 42 otroških vrtcev s 58 oddelki, z 78 učitelji in 3520 učencev; 5 srednjih šol z 20 razredi, z 48 učitelji in 962 učencev; skupaj: 91 šol s 193 razredi, z 244 učitelji in 11341 učencev. — „Matica šolska“ podpira pa še mnogo drugih šol in zavodov. — Češko rodoljubje, češka požrtvovalnost naj bodi izgled, da ustrajamo tudi mi na delu, katerega smo se lotili. Konečna zmaga mora biti naša, saj se bojujemo le za svoje pravice.

Junaška Črnogorka. Na črnogorski turški meji so Turki napadli Radoslava Rosiča in njegovo lepo hčerko Milico. 16letno dekle je zagrabilo očetovo puško ter dva Turčina ustrelilo, tretji je pobegnil.

Zveza bavarških železničarjev, ki stoji popolnoma na krščanskem stališču, broji že 9300 članov.

Vasco da Gama. V Portugalski bodo slavili meseca maja 1898. velikansko slavlje štiristoletnice okritja vodne poti v Indijo. Vasco da Gama si je priboril za to odkritje isto zaslugo, kakor Krištof Kolumb z odkritjem Amerike, kajti Vasco je bil prvi, ki je našel pot po morju iz Portugalske v bogato Indijo.

Kuga v Bombaju še vedno razsaja. Na novo zbolijo na dan okoli 50 oseb. Dosedaj je zbolelo za kugo 14.257 oseb, umrlo jih je pa 11.882, kar dokazuje, kako strašna je ta bolezen.

Spiritizem se vedno bolj razširja in šteje že do 60 milijonov pristašev. Spiritisti imajo 200 časnikov. Največ jih izhaja v Ameriki; na Francoskem 30, na Španskem 25 in na Nemškem 6. Spiritiste moti duh, socijalne demokrate pa trebuh.

Advokatov imajo v Zjedinjenih državah blizu 90.000. Na vsakih 800 prebivalcev pride eden advokat. Gotovo preveč!

Šaljivi „Brivec“

izhaja v Trstu. Prinaša krasne slike ter brije kosmate ljudi v zimi in letu, kjer jih dobi.

Naročnikom ga pošilja za samih 5 kron na leto
102 (1—1) udani

Miloš Kamuščić,
urednik.

Vsem svojim veleocenjenim gostom
voščim iskreno

veselo novo leto

ter prosim za nadaljnjo naklonjenost.

S odličnim spoštovanjem

105 (1—1)

Jv. Mayr,

Café-Restaurant v Filipovem dvorcu.

Svojim cenjenim naročnikom se zahvaljuje za mnogobrojno izkazano zaupanje v starem letu ter jim želi

104 (1—1)

veselo in srečno

ново leto

Fran Pavšner,

krojaški mojster. — Vodnikov trg.

Vsem svojim prijateljem in
znancem vošči 103 (1—1)

veselo novo leto

rodbina

Jožefa Turka.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 1 (47-47)

Prodaja posestva.

Na prosto roko je na prodaj v sredi ljubljanskega mesta

lepa hiša

s prostornim vrtom.

Hiša stoji na oglu dveh ulic. Kdor bi ne hotel kupiti vsega posestva, se mu odproda tudi del vrta, mimo katerega se otvori v kratkem nova cesta.

Cene jako zmerne.

Več pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Lista“.

100 (3—3)

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

8 (52—52)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Najboljše in najpripravnejše drsalke

„Kondor“ in „Helios“.

„Kondor“ navadne 1 par . . . gld. 2.—
ponikljane „ „ . . . „ 3.—
„Helios“ „ „ . . . „ 6.—
„Halifax“ navadne „ „ . . . „ 1.40

pri

Andr. Druškoviču

Mestni trg št. 10.

101 (3—2)

